

KMETIJSKI LIST

Glasilo „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 12.—

polletno » 6.—

Posamezna številka 80 v

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane na:

male oglase K —40

uradne razglase » —80

reklame » 1.—

Uredništvo in upravljanje lista je v Ljubljani v bivši Mahrovi trgovski šoli pred „Mestnim domom“.

Za „Staro pravdo“.

Naš kmet je ječal stoletja v pritlikavi sužnosti, gospodarsko in politično odvisen — strt. Bili so časi, ko je bil svoboden — srečen. To je bilo takrat, ko si je svobodno volil svoje župane, velike župane in kneze. Bili so to časi, ko ob prilikah volitev ni razjedala kmetovega dušnega miru in sreče strastna strankarska politika, kakršna je divjala med nami potomci do pred vojne in kakršno si želi naša gospoda za bodočnost, samo še v veliko hujši in grši obliki.

Od tedaj, odkar je bil naš kmet zasuznjen po habsburških vitezih, ni imel več svobodne, srečne ure. Obdeloval je kot suženj zemljo, ki mu jo je graščak ukradel. Pregarjan kot zverina, je moral voljno trpeti najhujša zaničevanja in tlaččenja. Celo pokorno je moral gledati skrunjena žene in hčera, z eno besedo bil je pravi pravcati suženj. Če je gospod prodal graščino, je ob enem prodal tudi kmete, ki so zemljo obdelovali.

Nikomur se ni smilil ubogi kmet. Duhovska gospoda je bila, bodisi hote ali nehote, skozi vsa stoletja v službi posvetne gospode. Za kmeta ni imela druge pomoči kakor: „Kmet, spoštuj in pokori se od Boga postavljeni oblastveni gospodi. Vsaj bo vse minulo in za tvoje trpljenje boš dobil plačilo na drugem svetu, v nebesih“. Tako je trpel kmet voljno ali nevoljno skozi stoletja! Večkrat se je pobunil. S koso in cepcem je udaril po gospodi ali zveza graščinske in duhovske gospode je takšna gibanja vedno zatrla.

Te upore proti svojim tlačiteljem je imenoval boj za STARO PRAVDO, kar pomeni boj za stare pravice. Tako so se naši dedje in pradedje vedno spominjali nekdanje zlate svobode. Ob

vsakem sporu jih je družilo geslo: „V boj za ‚Staro pravdo‘, za stare pravice, za svobodo zlato“. Takšen največji in zadnji kmečki punt je bil, ko sta kmete vodila v boj za stare pravice kmeta — Elija Gregorič in Matija Gubec. Najhujši graščinski okrutnež je bil v teh časih graščak Ferenc Tah. Ta je spraval skupaj proti kmetom močno vojsko. Vsekakor bi bil od kmetov premagan, ako bi mu ne bil v odločilnem trenutku priskočil na pomoč zagrebški škof Draškovič s svojo vojsko. Združena graščinska in duhovska gospoda je kmete potolkla in premagala. Voditelj Elija Gregorič se je rešil, Matija Gubec pa je bil ujet ter na najgrozovitejši način v Zagrebu usmrčen. Kot v večno grozo in svarilo kmetom, so gosposki trinogi med zvonjenjem razbelili na ognju železni prestol, na katerega so posadili voditelja kmetov — kmeta Matijo Gubca. Kmet, ako se zmislji na ta grozni prizor, te mora jenjati tvoja suženjska potrpežljivost.

Od takrat je ostal kmet le uboga delavna para, ki mora na tem svetu samo delati in trpeti, boljšega življenja pa sme pričakovati samo na drugem svetu. Le njega učenci so smeli uživati na kmetov račun vse dobrote tega sveta; smeli in mogli so uživati vse, kar jim je srcé poželelo.

Eden Habsburgovcev — cesar Jožef II. — je vzel zemljo graščakom in jo dal kmetom, ostali sta pa tlaka in desetina. Tega pa ni storil ta vladar iz ljubezni do kmeta, marveč zato, ker se mu graščaki niso hoteli v vsem pokoriti, kadar jih je rabil za vojsko. Računal je s tem, da bo kmete na ta način lažje pridobil za svoje vojske in da mu bodo morali biti brezpogojno pokorni. Pozneje se je približala osvoboditev kmeta, ko so Francozi prišli v naše dežele. Ti so učili, da

je treba postopati z vsemi ljudmi po načelu: Enakost, svoboda, bratstvo. Francozi so povsod, kamor so prišli, tudi tako ravnali. Vsi državljani, visoki in nizki so jim bili enaki. — Generali so se bratili in posedali po gostilnah z najnižjimi vojaki. Pripuščena je bila popolna narodna in verska svoboda. Čeprav niso prizadevali cerkvi nikakih krivic, je naša duhovščina zaradi proglašenja „Enakosti, svobode in bratstva“ hudo sovražila Francoze, češ da so brezverci, in netila v ljudstvu sovraštvo do njih. Duhovščini je bilo žal za njeno nič manjšo kot graščinsko oblast, ki so ji jo nudili Habsburgovci. Za hujskanje so duhovščini že ob tem času Habsburgovci obljubljali popolno oblast nad ljudstvom, ako se premaga Francoze.

Ko so se leta 1848. vsi avstrijski narodi uprli in zahtevali svobodo, so Habsburgovci oprostili kmeta tlake in desetine. V času večstoletnega suženjstva je kmet, medtem ko so rastle in se krepili drugi stanovi, v napredu zelo zaostal. Stal je sicer naenkrat prost na svoji zemlji, toda brez moči in vednosti, kako svobodo izkoristiti ter si kot stan priboriti v državi veljavo, da bi se mogel kosati z drugimi izobraženimi stanovi. Životaril je, zapuščal zemljo in se izseljeval v Ameriko. Kdor je ostal na domači zemlji, se je zadolžil ter zapadel zopet v odvisnost gospode. Gospoda je rada videla kmeta v zadregi in ubogega, ker ubog narod se da najlažje vladati. V sili in zadregi se je kmet oprijemal vsake bilke, ki mu jo je gospoda nudila, da si je daljšal svoje borno življenje. Za te bilke pa se je moral slepo pokoriti posvetni in duhovski gospodi ter biti miren v popolni odvisnosti. Morala je priti grozna vojska, v kateri je stara gnila država raz-

3

47 mesecev

pod tace ruskega medveda.

Piše Babičev Jože.

Odnesti ni bilo mogoče nikomur nič, ker so spuščali posamezne može skozi neka vrata, kjer so vojaki vsakega natanko pretipali in mu celo žepe preiskali. Ko sem prišel na vrsto, mi je potegnil tam stoječi podčastnik zapisno knjižico — Koledar za kmetovalca, letnik 1914. — iz žepa ter začel listati in brskati po njem. Zaskrbelo me je, ker sem imel v knjižici vso svojo imovino, okrog deset rubljev, že premenjano v ruski denar, da mi vse skupaj odvzame. Videl sem, da ne zna čitati latinice, ker je držal knjižico narobe. Ker sem začel pripovedovati, da je knjižica zasebna stvar, moja last, da je navaden koledar, ne pa vojaški zapisnik, mi jo je končno po dolgem premišljevanju vrnil.

Ruski denar je imel ob tistem času vse večjo veljavo kot pa avstrijski. Za deset kron so nam dajali po tri rublje. Sreča naša je bila dejstvo, da je bilo v zaledju Rusije tedaj vse jakó ceno. Vojaki so nas odirali skozi Galicijo in tu do Kijeva prav pošteno. Pravili so pa vedno, da ko pridemo na določeno mesto, bo vse zelo po ceni, bo prijetno življenje, „v nas hvatit vsega“ (pri nas je vsega dovolj).

Ko so pobrali moštvo vse blago, je prišel na vrsto obed, prvič, kar smo se peljali po železnici. Med potom je izplačevala vojaška uprava za vsakega moža 25 kopejk (nekako 25 naših krajcarjev), a prejeli smo le po 19 ali 20 kopejk,

za ostale so nas pa spremljajoči vojaki opeharili. Pozneje nekoč sem čital, da je vojno sodišče take vojake zelo strogo kaznovalo z utemeljevanjem, da je nečastno za ruskega vojaka, ako prikrajšuje ali oslepari vojne ujetnike. Sleparije so se pa po Rusiji lahko vršile, ker nikdar ni prišel kak oficir, da bi raztolmačil, kaki predpisi in navade so v tej državi. Vse je šlo bolj po domače. Za tisti čas, ko je bilo vojaštvo disciplinirano, je bilo skoro neumljivo, da je vojak-stražnik ravno na tem dvorišču odganjal naše ljudi, kateri so kupovali ob ograji od prodajalk sadje in pecivo, in da je ravno ta vojak s puško v roki pokupil vse blago, ki ga je nato prodajal našim ljudem še enkrat dražje.

Obed je obstojal iz boršča, to je nekake juhe, podobne naši obari (ajmohtu), in ajdove kaše, poleg tega je dobil vsak mož tri ruske funte kruha na dan. Pri Rusih ni bilo običajno vsakemu možu ali vojaku oddajati posebno porcijo, pač pa obeduje vedno po deset in deset mož pri eni skledi. Podobno kakor opoldne za južino (Rusi pravijo „obed“) so dajali tudi zvečer za večerjo ali kakor pravijo Rusi „južin“.

Noč ni bila prijetna. V sobah je bilo malo prostora. Ležišče je dobil samo tisti, kdor se je prvi usedel, za zadnje je manjkalo prostora; ti so posedli po stopnjicah in deloma po dvorišču. Ponoči je bilo že občutno mrzlo in z vsakim dnem so bili manevri vojaškega priredka — uši po naših telesih večji. Takrat še nisem vedel, da so v Rusiji uši doma, da si ruskega človeka brez uši niti misliti ne smeš in da so bili prostori, kjer so bivali njihovi vojaki, narav-

nost okuženi od teh „zveri“. Sprva je človek izbil še kako šalo na račun teh živalic, a pozneje je postala stvar resnejša in opasnejša. Torej spal nisem ravno najbolje.

Drugi dan so razdelili pripadajočo dnevno količino sladkorja, čaja in kruha. Rusi n. pr. niso delili izgotovljenega čaja kot pri nas kavo ali čaj, ampak le naravno blago; zaužitek si je moral vsak sam pripraviti. Potrebni krop „kip-jatok“ se je dobival v vsaki kuhinji in dobilo se ga je toliko, kolikor je kdo hotel. Potem so začeli moštvo oddeljevati po narodnostih. Ločili so Slovence, Hrvate, Srbe, Čehe, Poljake, Nemce, Madjare, Rumune i. dr. v narodne skupine in končno vse natanko popisali po narodnosti, kje je bil vsak posameznik ujet, kateremu polku je pripadal, koliko je star itd. Slovenci smo bili kmalu popisani — bilo nas je do 150 mož — in gotovi za odpravo v notranjost Rusije. Nujno je bilo potrebno ljudi kar najhitreje odpravljati, ker so prihajali vsak dan novi ujetniki. Ko še mi nismo bili odpravljani, je že zopet došlo kakih poldrugtisoč novih ujetnikov. Sprva sem se po Galiciji čudil, kam ljudje zginjajo, ker je bilo vedno manj vojaštva. Mislil sem si, da je vse pobito in mrtvo. Sedaj pa sem spredel, da zaide mnogo ljudi v ajetništvo. Na vprašanje, koliko je že naših ujetih, mi je neki vojak odgovoril, da je sam na kijevsko ločilno in sortirno postajo došlo gotovo že nad 70.000 avstro-ogrskih vojakov. Namen te postaje je bil samo ta, da se odvzame tu moštvo vse erarično blago, se ga nasiti, natančno popiše, sešteje in odpošlje v taborišča.

Kamor kmet zahaja in kjer daje zasluzka, mora biti naročen „Kmetijski List“.

padla, da se je kmet rešil dolgov in trdih, jeklenih krempljev gosposkih izžemalcev. Prejšnja gospoda pa, ki je s svojimi nauki vzdrževala habsburške nasilneže, ki so nas popolnoma zasuznili, je že zagrabila v naši novi državi „Jugoslaviji“ za vso oblast. Hoče jo zopet imeti v svojih rokah. S svojim brezumnim gospodarstvom, prepojena slepe strankarske strasti, nas hoče v par letih zopet zagnati v prejšnje predvojno stanje, v politično in gospodarsko sužnost. Zatorej, dragi tovariši kmetje, vsi v naš tabor! Splošna naša mobilizacija nas kliče v našo kmečko armado! Do prihodnjih volitev mora biti naša armada popolna. Z uma svitlim mečem gremo v boj za „Staro pravdo!“ V boj za prost naš dom in svobodo zlato!

Kmet.

„Domoljub“

ta čisti in sveti prijatelj kmeta, se je dne 7. avgusta t. l. z „Obsodbami“ in drugimi lepimi, za krščanski list nespodobnimi sumničeni zaletel v nas. „Domoljub“ piše: „Znano je, da danes najbolj odira kmeta kapitalist, ki dela pri kratkih in primeroma majhnih kupčijah milijonske dobičke . . . Tak kapitalist, ki bo odiral našega kmeta kjerkoli ga bo mogel, je družba „Impex“ v Ljubljani. „Kmetijski List“ . . . priporoča kapitalistično družbo „Impex“ . . . S tem misli „Domoljub“ na inserat te družbe, kojega natis je ta družba naročila v našem listu. — Vprašamo „Domoljuba“, če je kaj mislil, kdo je ta družba? Eden glavnih gospodov te družbe, najvernejši pristaš S. L. S., je tovarnar gospod Pollak, družba tedaj ni liberalna, ampak klerikalna. Morda bo pa „Domoljub“ prihodnjič pisal, da stoji naša stranka v službi klerikalnega velekapitala? Kmet obubožuje, mesarji so obogateli, Pollak je pri kožah naredil milijone. S svojim premoženjem Pollak bogato podpira „Slovensko ljudsko stranko“! Dokazi na razpolago! Koliko inseratov družbe „Impex“ je pa že „Slovenec“ natisnil, o tem seveda „Domoljub“ svojim bralcem noče pripovedovati. Gospodje, okoli „Domoljuba“, ki mislite, da imate kaj v glavi, vsaj malo pomislite, preden zapišete tako bedasta sumničanja o naši stranki. Ali ne vidite, da bijete sebe — po zobeh?

„Ljudski Glas.“

To je majhen, a drag listič, ki ga izdajajo socialni demokratje v Ljubljani. Z njim mislijo motiti ujedinjenje slovenskega kmeta. Napram sebi samim naj bodo toliko pošteni, da ne bodo za druge stvari razmetavali denarja, ki ga tako zelo sami potrebujejo. Na naše gibanje se ta listič repenči kakor majhen kužek! Straha pred njim seveda nimamo niti najmanj. Naravnost in energično pa mu kličemo: „Roke proč od nas!“

Kmetje, organizirajte se!

(Zaverl.)

Tovariši-trpini! Ne bom vam veliko govoril o splošni važnosti združevanja, o važnosti organizacije. Gotovo ste o tem že mnogo čuli, večkrat slišali tega ali onega govornika o tem razpravljati.

Važna pa je stanovska, razredna združitev, silno važna. Kaj danes opravi trpinski, mučeniški kmečki stan, kateri je v Jugoslaviji najštevilnejši, a prav nič stanovsko organiziran, ali pa tako, da ga gotovi ljudje pristransko samo „vlečejo in zajfajo“, skušamo na svoji koži. Kako vse drugače je z drugimi stanovmi! Le pogledjmo okrog sebe. Tu učitelji v okrajnih in deželnih učiteljskih zvezah, tam dacarji v strokovni dacarski organizaciji, financarji v društvu financarjev, orožniki v svojem društvu, upokojeni orožniki, poštni nastavljenici, poštni slugi, kavarniško osebje in gostilniški natakariji, vsak zopet v svojem društvu; nadalje obstoje društva notarskih uradnikov, delavska društva vseh vrst in kategorij itd. Kaj je namen vseh teh društev? Zboljšanje gmotnega položaja, dosega večje plače, manj dela, boljše življenje! Nasproti tem delojemalcem združujejo se zopet v svoja društva: odvetniki, notarji, hišni posestniki, in to zato, da s svojimi nastavljenici sklepajo dogovore in da varujejo svoje koristi.

Kmet pa je večinoma tak, da doma čepi, preklinja in robanti zdaj doma, zdaj v gostilni, ne da

bi prijel tako za orožje kot drugi in ne da bi storil to, kar store drugi stanovni. „Škoda kronce“, si misli, „bo treba kaj plačati!“ Sicer je žalostna istina to, a resnica ostane vedno resnica, pa naj bo napaka tu ali tam.

Prišli so kmetje, kateri mislijo malo dalje kot samo od jutra do poldneva, ki mislijo tudi za bodočnost, in so rekli: „Pa poizkusimo še mi moč združitev, moč organizacije. Če gre drugim, bo tudi nam šlo, bo nam koristilo.“ Videli so, da se kmeta politično in vsem zastopavljajo, videli so, da gospoda še vedno misli: „Saj Janez se še ne zaveda človeške vrednosti, le dajmo ga, usnja je še dovolj, iz katerega bomo rezali jermenje, Janez ima široko pleče in utrjeno kožo.“

A previdni kmečki možje so rekli: „Naj bo enkrat dovolj, vsaka reč le nekaj časa trpi.“

Ustanovitev „Samostojne kmetijske stranke“ je odprta sila kot prva kmečka organizacija.

Sicer je nekaterim ljudem to neznansko nevsučno, jezi jih, da se kmet kaj takega upa.

Najdejo se še malodušneži, sebičneži, kateri pravijo: „Bog vedi, ali bo kaj z novo stranko, počakal bom še nekaj časa, da vidim, kje jih bo več.“

Veste, možje, tovariši! Kjer hočete imeti korist, ondi je treba združiti se, delati ter tudi kaj žrtvovati. Sami veste, da mesene klobase ne padajo z zraka v usta. Delo, ki se izvršuje za vas, za vašo in vaših otrok korist, ni zastoj, treba ga je plačati. Tisti možje, ki so stopili na čelo stranke ali v vodstvo, se trudijo, imajo pota k sejam, k razgovorom, izgublajo čas in še mnogo žrtvujejo iz svojih žepov. Zato, tovariši, ne bodite tako ozkosrčni, ko ste doslej plačevali članarino za razne vašim koristim naravnost nasprotne stranke, za „Jugoslovansko demokratsko stranko“ in za „Slovensko ljudsko stranko“, da bi svoji „Samostojni kmetijski stranki“ ne privoščili mesečnih borih 20 vinarjev ali nekaj kronic na leto.

Vsled tega ima „Kmetijska stranka“ v načrtu, ustanoviti v vsaki občini krajevni odbor „Samostojne kmetijske stranke“, ki naj nabira člane, sprejema članarino in jo odpošilja tajništvu v Ljubljano, sklicuje shode, na katerih se sklepajo resolucije o krajevnih potrebah, podarjajo zahteve kmečkega stanu. Krajevni odbori razširjajo strankin list in prirejajo shode, vabijo nanje govornike in uglašajo seveda tudi pot za bodoče volitve. Kakor vidite, imajo krajevni odbori ali organizacije S. K. S. velikanski pomen, vsled česar je želeli, da bi bila čim prej vsa Slovenija preprežena z njimi. Samo tako pokažemo kmetje, da smo organizirani in pa tudi zadostno disciplinirani za prihodnjo križevno pot, ki nam jo bo hoditi v bodočnosti.

Druga zahteva mora biti, da pride v vsako hišo naš „Kmetijski list“. Stanovski tovariš, poglej, kako se izobrazujejo drugi stanovni še potem, ko zapuste šolo; ti skrbe za to, da dobijo dnevno izhajajoče časopise, iz katerih se jim je mogoče poučiti o vsakdanjih dogodkih in splošnih razmerah, ki vladajo. In kaj čitaš ti? Odgovoriš morda: „Imam „Domoljuba““. A, prijatelj, to je premalo. Z njim sveta ne spoznaš, ta list te bo vodil po enostranskih potih! Moraš čuti več zvonov! Ne, ne bomo ti prepovedovali lista, katerega naročnik si že dalj časa, ampak priporočamo ti naš „Kmetijski List“, katerega pridno čitaj in tudi primerjaj. Marsikaj boš zasledil, kar ti „Domoljub“ prikriva ali pa celo v napačni luči izporoča. Naročnina za „Kmetijski List“, 12 K na leto, ni visoka; danes stane papir, črnilo barva mnogo, stavci so dragi, lastnik tiskarne išče svoj zaslužek od strojev itd. Zato vidiš v vseh listih tožbe, da ne morejo izhajati z dosedanjim naročnino. Za vzgled ti navajam samo list „Slovenski Sadjar“, ki izhaja vsak drugi mesec. Urednik pravi, da bo moral dosedanjo letno naročnino v znesku 8 K povišati na letnih 15 K. Zato ne odlašaj, pojdi na pošto in plačaj tedaj „Kmetijski List“!

Stranka, ki izdaja ta list, nima ministrov, kateri bi imeli na razpolago „dispozicijske fondne“, stranka se ne bo dala podkupovati kakor se tako rade dajo raznovrstne politične stranke. „Samostojna kmetijska stranka“ tudi nima med svojimi pristaši dobro plačanih uradnikov, ki bi mogoče mogli plačevati gotove odstotke v strankin fond ali zaklad, pač pa ima „Samostojna kmetijska stranka“ najplemenitejši namen, koristiti kmečkemu stanu s poštenim, javnim delom.

Brez užgalice ne narediš ognja, brez mazila ne namažeš koles in voz ne teče, če ni namazan. Zato vedi, prijatelj, da moraš svoji stranki neko malenkost plačati. To storiš že lahko, če se odrečeš vsako leto literčku vina. Ta znesek daš za vojsko, za tisto vojsko, ki se bo bojevala za tvoje koristi; ti ne boš stal v strelnem jarku, pač pa na svoji domačiji!

Naj vam, kmetje, postavim za vzgled le socialne demokratje. Pred 25 do 30 leti so pričeli s svojo organizacijo. V začetku jim ni šlo baš posebno gladko. Bili pa so vztrajni, imeli so pogum, delali so leto za letom naprej, navduševali so se in šlo je in šlo je . . . Kaj vidimo danes! Imeli so svojega ministra v Belgradu, imeli so svoja poverjenika v pokrajinski vladi za Slovenijo, za svojo gospodarsko organizacijo so prejeli mesečne denarne podpore v neznansko visokih vsotah. Pa to jim je bilo še vse premalo. Odpoklicali so ministra, odpoklicali svoja poverjenika iz pokrajinske ljubljanske vlade. Hočejo več. Premalo jim je bilo! Domišljujejo si celo, da se bo država tresla pred njimi.

Kaj pa je s kmeti? Nikdo jih ne pogleda. Bivši liberalci, bivši klerikalci (takoimenovani „Jugoslovanska demokratska stranka“ in „Slovenska ljudska stranka“) imajo sklenjen „političen zakon na kvatre“. Ti, kmet, odgrni od časa do časa zaveso, za katero sta skrita klerikalec in liberallec, in videl ju boš v pravi luči pri „političnem prešestvovanju“.

Pozor na agitatorje drugih strank!

Zaenkrat opozarjamo na nedovoljeno strasenje in pritisk, s katerim gospodje silijo kmeta po Gorenjskem v „Kmečko zvezo“. Pravijo, da kdor se ne zapiše v „Kmečko zvezo“, pa ne bo dobil elektrike! Takemu sleparju odgovorite s tem, da vstopite v „Samostojno kmetijsko stranko“, ki se bori proti takim kmečkim „laži-prijateljem“.

Kako morajo imeti kmeta za neumnega, se vidi tudi iz resolucije, ki so jo pod komando nekoga gospoda odobrili kmetje „Kmečke zveze“. Ta resolucija zahteva, da se cene žitu ne smejo zvišati. Bog ve kakšni kmetje so to bili? Vsekako pa so take izjave značilne za edinstvo, ki jo hoče ustvariti „Kmečka zveza“ med kmeti.

Pismo starega kmeta.

Dobil sem vaš „Kmetijski List“ z dne 17. julija. Čital sem ga od kraja do konca in mi je zelo všeč. Jaz vsak list rad čitam, naj bo klerikalni ali liberalen. Ako se boste v resnici potegovali za kmeta, vam zagotovim, da boste imeli največ naročnikov. Takega lista kot je „Kmetijski List“, sem si vedno želel. Moram vam to-le povedati: Na tiho nedeljo je bil v Petrovčah neki shod. Prišla sta žalski župnik in pa odvetnik dr. Ogrizek. Župnik je rekel, da bi se dali vsi organizirati v „Kmečki zvezi“. Veliko sta župnik in pa doktor govorila, pa je bilo malo kaše. Le nekaj vrstic vam bom napisal, ker sem jaz za besedo prosil. Moral sem iti pa oder, kjer sem dejal: „Gospod župnik, vi ste rekli, da bi se dali vsi organizirati v „Kmečki zvezi“. Mene bi to prav veselilo, če bi bila „Kmečka zveza“ na kmečki podlagi, ker je pa na klerikalni, ni in tudi nikdar ne bo prava“. Doktor me je vprašal: „Kaj pa je klerikalno? Rekel sem mu: „Duhovniki in duhovska in druga gosposka. Duhovska gosposka nas drži, deželska gosposka nas pa pretepa. Eden je vezan na drugega. Duhovska gosposka nas straši s hudičem, deželska pa z bircem“. Dalje nisem smel govoriti. Župnik in doktor sta začela vpiti: „Dol, dol, dol!“ Petrovški župan je pristopil, da bi me dobi potegnil, jaz pa sem ga v kot porinil in odšel. Če pri vašem listu ne bodo duhovniki in pa doktorji zraven, bom rad agitiral za vaš list. Sem zaveden kmet. Prosim, pošljite mi naš list; če imate pa kaj več izvodov lista na razpolago, mi jih pošljite, da bom z njimi pridno delal za „Samostojno kmetijsko stranko“. Čas je že, da se neha kmetova politična tlaka.

Strankine vesti.

Zbor „samostojne kmetijske stranke“ na Trebelnem pri Mokronogu bo v nedeljo dne 24. t. m.

Cas in prostor se naznani po sv. maši. Predmeta: Razgovor o raznih perečih kmetijskih vprašanjih. Sestava krajevnega odbora SKS.

Shod „Samostojne kmetijske stranke“ v Ljutomeru se bo vršil v nedeljo dne 24. t. m. po rani sv. maši. Vsi zavedni kmetje in kmečki prijatelji ste vabljeni. Udeležite se vsi tega shoda!

Seja načelstva Samostojne kmetijske stranke v Ljubljani bo v sredo dne 27. t. m. ob dveh popoldne v gostilni „Novi svet“ v Ljubljani. Važno! Polna udeležba potrebna! — Načelstvo.

Shod somišljenikov SKS. na Ponikvi ob južni železnici bo dne 24. t. m. ob osmih dopoldne v gostilni g. Martina Zdolška. Pridite vsi! V boj za „Staro Pravdo“!

Shod v Dramljah se vrši dne 24. t. m. ob osmih dopoldne v gostilni g. Jarnoviča. Kmetje, ki se zavedate, kaj je za vas „Samostojna kmetijska stranka“, pridite na ta shod, na katerem nam bo govoril govornik — kmet.

Naročnina.

Kdor je naročnino že plačal, pa morda kljub temu našega lista v redu ne prejema, naj to takoj javi strankinemu tajništvu po dopisnici! Tisti, ki so naročnino prepozno poslali, pa naj se ne hudujejo, ako se jim list nekoliko zakasni. Ni mogoče drugače.

Mnogi naročniki se pritožujejo, da so naročnino plačali, pa lista ne dobivajo. Vzrok temu so dostikrat napačno izpolnjene položnice, na katerih niso napisani natančni naslovi, ali je na njih napisano samo ime, ne pa tudi vas in zadnja pošta. So pa celo tudi taki, ki namesto svojega naslova napišejo na položnico naš naslov. Takih vplačil je precej. Razumljivo je, da jih potem ne moremo vpisati in da dotičniki lista ne dobijo, ker ne vemo, kdo in odkod so.

Na domači pošti zahtevajte, da se vam naš list vselej pravočasno dostavi v roke in protestirajte proti temu, da bi ga pismonoša oddajal sosedom, otrokom ali komurkoli drugemu!

Politični katekizem.

Kaj je „človeštvo“?

Človeštvo — to so vsi ljudje kot celota.

Kaj je „človeška družba“?

Pod tem imenom razumemo vse razrede omikanih narodov.

Kaj je „narod“?

„Narod“ je skupina na podlagi enake preteklosti, enake, prostovoljno izbrane vere, enakih šeg in navad ter enakega jezika združenih ljudi, ki v boju za svoj obstanek iz ljubezni do domače zemlje, združeni po enakem mišljenju, čustvovanju in hotenju čuvajo svojo posebnost napram drugim narodom in hočejo to posebnost ohraniti tudi v bodočnosti. Narodi so n. pr. Slovani, Germani, Romani i. dr. Med njimi razločujemo takorekoč nekaka plemena, kakor n. pr. pri Slovanih: Ruse, Poljake, Čehe, Jugoslovane itd.; pri Romanih: Francoze, Špance, Portugalce, Rumune, Italijane. Drug od drugega se ločijo po jezikih, ki pa so, kakor n. pr. slovanski, precej podobni drug drugemu.

Kaj je „ljudstvo“?

„Ljudstvo“ je družba skupin ene ali večih narodnosti (torej se tu ne gre za jezikovno sorodstvo), ki prebivajo v (po gospodarsko, zemljepisno ali drugače) gotovo začrtanih ozemljih. Tako n. pr. smo vsi prebivalci Slovenije neglede na narodnost — slovensko ljudstvo, ako pa mislimo samo Slovence iz Slovenije, pa smo — slovenski narod, odnosno veja jugoslovanskega ali, ako gremo še dalje, veja slovanskega naroda.

Kaj je „razred človeške družbe“?

„Razred človeške družbe“ je skupina ljudi, ki stremi za enakimi gospodarskimi cilji, tako n. pr. 1.) plemstvo, 2.) meščani, 3.) delavci, 4.) kmetje. Ti tvorijo vsak zase poseben razred.

Kako se razlikujejo ti razredi drug od drugega?

Razredi človeške družbe se razlikujejo drug od drugega po stanu in poklicu, izobrazbi in premoženju, torej po načinu življenja in prebivanja, dela, zaslužka in po izobrazbi.

Kateri so glavni činitelji človeške družbe?

Ti so: družina (dom), država in cerkev. (Kaj je družina, nam pač ni treba razlagati, zato pridimo takoj k drugemu činitelju človeške družbe, to je državi.)

Kaj je država?

Država je kot neodvisna sila pravno združeno ljudstvo ozemlja z določenimi mejami.

Kaj je zadača države?

Najvažnejša zadača države je varstvo prava, to je skrb za varstvo državnega ozemlja napram drugim državam in varstvo v državi veljavnega prava ter pospeševanje obče blaginje.

Pojem obče blaginje je bil v različnih časih različen in to posebno z džirom na delavsko varstvo, delavsko zavarovanje, način trgovine (prosta trgovina, merkantilni sistem), nezgodno zavarovanje, dolgot delavnega dneva, značaj države (kulturna, policijska ali pravna država) in državni socializem.

Razliko med staroveškimi in modernimi državami zlasti označujejo vsakokratni odnosi cerkve do države, način državne ustave in uprave ter obsežnost državnega delovanja.

Moderne države (najnovejšega časa) se odlikujejo vsled odprave tlake, suženjstva in dovolitve večje svobode (svoboda govora in tiska, verska svoboda, enakost vseh državljanov pred zakonom, priznanje lastninskih pravic, skrb za osebno varstvo, vlada ljudstva, soodločanje v postavitvah, odpor proti zatiranju) in vpostavi ustavnih listin.

Dopisi.

(Slovenskim absolventom kmetijskih šol.)

Društvo slovenskih absolventov kranjskih kmetijskih šol je svoje vsled vojne ovirano delovanje oživilo. Z združitvijo jugoslovanskih pokrajin v eno državo je to društvo razširilo svoj delokrog na vso Slovenijo. Dosedaj je bilo več rednih sestankov. Glasom izpremenjenih pravil je društvo preosnovano za vse slovenske absolvente kmetijskih šol in želeli je, da ti čimprej pristopijo k društvu. Razširjenemu delokrogu primerno se ima razširiti tudi društveni odbor, v katerem bi bili zastopani tudi izvenkranjski slovenski absolventi kmetijskih šol. Pozivljemo vse tovariše-absolvente, da se v lastnem interesu zanimajo za društvo in nemudoma prigrasijo svoj vstop. Članarina, ki znaša 12 kron na leto, naj se pošilja društvu blagajniku, tovarišu Rado Medicu v Ljubljani, Dunajska cesta št. 50, kjer se dobivajo tudi brezplačno izvodi društvenih pravil. Društvo je nepolitično ter se briga samo za stanovske in strokovne koristi svojih članov ter za povzdigo kmetijstva. — Društvo slovenskih absolventov kmetijskih šol. Franc Jereb, tačasni tajnik, Ljubljana, dvorec.

(Notranje Gorice.) Letošnje leto nam obeta slabo letino. Vedno dež in dež in ne samo to, poplava barja, ta nam je napravila letos ogromno škodo. Ni ga kmeta, ki bi mu voda ne odnesla proti Ljubljani ne le sena, kar ga je nakosil, temveč tudi poljskih pridelkov, kakor fižol, koruzo, krompir, korenje, konoplje, največ pa prve ali kakor pravimo prašne ajde. Koliko hlebov kruha je šlo po vodi! O sv. Jakobu bi že lahko imeli vse omlačeno kot druga leta. Danes pa se na mnogih njivah še vidi pšenica. Najslabše izmed vseh rastlin je proso. Če krompir slabo obrodi, ne bo imel kmet kaj prodati in treba bo marsikomu oddati iz hleva kako živinče. S čim bo hudo prizadeti kmet plačal davke, s čim osebno dohodnino, ki so mu jo krivično odmerili. Vedno naj bo kmet zadnji, le pri odmeri davkov pa ga kaj radi spustijo na prvo mesto.

(Dramlje.) Ob priliki cvetličnega dne v Dramljah so nabrale gospodične Ivanka Šket, Reza Pak in Mara Jarnovič za invalide 300 kron. — Za sklad „Kmetijskega Lista“ je daroval Jože Debelak 8 kron. Posnemajte!

(Naš shod v Jarenini) je bil dne 3. t. m. po prvi sv. maši ob veliki udeležbi občinstva. Sola in veža sta bili natlačeno polni, poleg tega so poslušalci še zunaj oblegali vsa okna ves čas shoda, ki je trajal tri ure. Govorila sta Žunderl od Sv. Jakoba in Mermolja iz Pesnice. Zborovalci so ves čas zadovoljno in z odobravanjem poslu-

šali. Navzočni so bili v polnem številu tisti, ki so prej pripadali ljudski ali duhovski stranki. Bivši Štajercjanci so se shoda udeležili častno. V trumah se niso udeležili, ker so menili, da sklicuje shod „Kmečka zveza“. Navzočni so se podali še ta dan na delo, da pouče svoje pristaše in jih pridobe za svojo pravo kmečko stranko. Z govori je bil pojasnjen novi položaj, ki je nastal na razvalinah stare Avstrije. V vseh državah je stopilo ljudstvo na plan ter vzelo vladno v svoje roke. Vkljub temu, da je bil v Jugoslaviji položaj najugodnejši, vlada vendar največja neurejenost, ker so si vlado prisvojili ljudje starih korpimiranih strank, katere vodi pred vsem stara strankarska strast in ne državniška modrost. Da rešimo državo in sebe, se moramo kmetje združiti ter organizirati kakor so organizirani delavci; ker tvorimo kmetje večino, bi morali pred vsem v državi odločiti mi. Le kmetje, združeni vsi v svoji stranki, moremo uveljaviti svojo moč, in ta stranka mora biti res samostojna, kmetska, neodvisna stranka. Glede državne skupnosti se je poudarjalo, da hočemo biti s Hrvati in Srbi združeni kot enakovredni bratje v skupni državi. Dostikrat se sliši: „Nočemo biti pod Srbi!“ To je prav, nočemo! Nočemo jim biti podložni, ampak enaki hočemo biti s Srbi in Hrvati v svobodni državi „Jugoslaviji“. Enaki med enakimi! Kdor je bolj sposoben, temu pa se naj poveri vodstvo našega državnega voza in naj bode to Srb, Slovenec ali Hrvat. Ne priznavamo tega, kar je neka stranka sklepa v Ljubljani, češ Srbi so največ trpeli za državo, njim pripada vodstvo. Kot junakom vsa čast, ali da bi imeli zaradi tega privilegij za nadvlado, ne sme veljati. V državi moramo imeti vsi enake pravice, kakor imamo vsi enake dolžnosti! — Voljeni so bili krajevni odbori za županstvo Jarenino in Pesnički dvor. V odborih sta tudi oba župana in vsi navzočni člani prejšnjega odbora „Kmečke zveze“. Kakor povsod na Kranjskem in Štajerskem, kjer so bili do sedaj shodi, so tudi tu vsi kmetje razumeli, za kaj se gre, ker se le pre-dobro zavedajo, da je le v samopomoči naša rešitev in da se bomo le tako mogli v državi uveljaviti. Pri resolucijah (to je zahtevah, ki se pošljejo na vlado) so posegli v razpravo splošno kmetje, med njimi pa posebno župan Anton Lorber, Franc Šumenjak, Ivan Venger Jožef Dugonik, Jožef Vernik in drugi. Shod se je zaključil z naznanilom, da bodo pobirali odborniki naročnino za „Kmetijski List“ pozneje. Naš list večinoma že imajo, ker drugače bi predolgo trpelo. Odborniki so ostali še nekaj časa skupaj. Ob tej priliki so zložili za list in nabrali prostovoljnih prispevkov za strankin sklad 964 kron, kar znači, da je edino naša organizacija prava, ker vstaja iz ljudstva samega. Le tako naprej! Zavladata naj edinstvo in bratstvo med vsemi kmeti. Zakaj bi se sovražili v korist drugih stanov in v lastno pogubo?

(Shod pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah) se je vršil dne 3. avgusta ob treh popoldne. Radi nevihte je bila udeležba manjša, kakor bi bila drugače, vendar je bilo navzočnih okoli 100 kmetov. Udeležile so se shoda tudi gospodinje in dekleta v takšnem številu kot moški. Govorila sta Žunderl in Mermolja. Udeleženci so bili v glavnem prejšnji pristaši ljudske stranke. Pogrešali smo pristaše demokratske ali liberalne stranke. No, zdi se jim bolj častno, biti pristaši mestne doktorske stranke, kakor pa nas pripustiti kmetov. Radovedni smo, koliko glasov bodo dobili ti doktorski agenti v Slovenskih goricah ob volitvah. Govorilo se je približno isto, kakor v Jarenini. Poleg tega se je kmetom tudi pojasnilo, da Avstrija ni obstojala vsled potrebe njenih narodov, marveč za potrebo habsburške hiše. Kar se je zgodilo, bi se moralo zgoditi brez vojske, ako bi bili narodi zavedni in bi imeli kakšno svobodo. Nemcem in Mazarom je že šlo za obstoj Avstrije, ker je vlada vedno podpirala v obeh državah manjšino in je tlačila slovansko večino. Ako bi pa bili Slovenci in Hrvati tako vzgojeni kot Čehi, bi vojska ne trajala niti tri mesece. Izvolila sta se odbora za spodnjo in gornjo Sv. Jakobsko občino. Odbori z nekaj drugimi so tudi tu zložili za stranko 244 kron. Kakor poznamo ugledne odbornike, upamo z gotovostjo pridobiti vse kmete Sv. Jakobskih občin. Le tako naprej! Kmet za kmeta! Delujte vsi, gospodarji in fantje, gospodinje in dekleta, vsi za enega, vsak za vse, za srečen kmečki dom in na njem svobodo zlato.

Gospodarstvo.

(Švica voljna pomagati pri saniranju naše valute.) „Jutrarnji list“ poroča iz Belgrada z dne 9. avgusta: Finančno ministrstvo je poslalo v Svico poslanika, da prouči razmere in pogoje, pod katerimi bi se mogel dinar najugodnejše notirati na švicarskih borzah. Kakor ravno zvemo, se je ministrski poslanik vrnil in prinesel povoljne vesti. Švicarski uradni krogi so nam voljni pomagati pri saniranju valute in nam bodo zato olajšali notiranje našega narodnega denarja. Da se bo mogel obdržati kurz dinarja na kar najugodnejši mednarodni višini, je švicarska vlada voljna, nam dati primerno valutno posojilo od 40 do 50 milijonov švicarskih frankov. Da bi ta dolg tem lažje plačali ter bi se istodobno zasnovale čim močnejše trgovske zveze med Svico in Jugoslavijo žele švicarski uradni krogi, da se naše blago izvažajo, in sicer večje množine živeža, krme in živine, pred vsem pa mislijo na nakup pšenice, koruze, rži, ovsa in sena in znatne množine hrastovine.

(Konjereja.) V Radautzu v Bukovini se je vršila licitacija konj iz državne kobilarne. En dan pred licitacijo so si smeli izbrati po 30 plemenskih kobil zastopniki Čehoslovaške, Poljske in Romunske; tisti pa, ki nismo nič dobili, smo pa seveda mi. Ker je bil to zelo zlahaten kobilni material, je seveda to velika škoda. Naše zastopništvo na Dunaju bi se pač moralo tudi za take stvari brigati, najbrž pa mu manjka vsak konjerejski strokovnjak. Da se take reči morejo dogoditi, je veliko krivo tudi to, da so nam celo strokovni časopisi iz Nemške Avstrije že toliko časa zabranjeni. Sicer pa bi bilo pričakovati, da nas tudi bratje Čehi ne vidijo samo tedaj, kadar bi nas utegnili — potrebovati.

(Uvoz soli.) Glasom sklepa uprave državnih monopolov v Beogradu je odslej dovoljen uvoz soli v našo državo pri vseh carinarnah brez posebnega dovoljenja. Pri uvozu je samo plačati monopolno takso 17 dinarjev in 60 para za 100 kilogramov soli.

(Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani.) Dunajska cesta št. 22, ima na razpolago večjo množino mavca (gipsa) za razdelitev med obrtnike. Zglasiti se je najkasneje do dne 25. avgusta.

(Trgovina na Jadranskem morju) bo po določitih mirovne konference popolnoma svobodna. Nadzorovali jo bodo Amerikanci.

(Lesene jadrnice z motorji.) Ker je svetovna vojna v ogromni meri znižala svetovno tonažo, zato je sedaj po končani vojni ena prvih nalog vsakega pomorskega naroda, ako se hoče ekonomsko dvigniti, da obnovi svojo mornarico, četudi za prvi čas samo z lesenimi ladjami, opremljenimi z motorji. Za enako povzdigo in obnove našega plovstva se zavzemata tudi „Jugoslavenska pomorska matica“ v Dubrov-

niku in „Pomorska banka“ v Gružu. Seveda bo morala država taka podvzetja podpirati, ker bodo izborna šola za naše navtične abiturijente in ker bodo dajala mesta številnim našim sedaj nezaposlenim kapitanom. Za lepoto ladij tu ne gre, pač pa predvsem za njih čvrstost in za čim hitrejšo obnovo trgovine, zlasti z Grško in z Aleksandrijo. Lesene ladje bodo prvi čas popolnoma ustrezale tem zahtevam. V poštev pridejo ladje po 80 do 300 ton. V interesu vseh je, da strokovnjaki prijavijo svoje ideje glede gradbe in opremljenja takih ladij ter njih vodstva „Jugoslavenska pomorska matica“ v Dubrovniku.

Politične vesti.

(Novo ministrstvo) je sestavljeno iz pripadnikov „Demokratske zajednice“ in iz socialnih demokratov. Slovenska ljudska stranka sedaj nima nobenega ministra. Minister za agrarno reformo in zastopnik ministra za kmetijstvo je dr. Franjo Poljak.

(Prekmurje) so zasedle naše čete. Vse zasedeno ozemlje ostane jugoslovansko. Ljudstvo je naše čete sprejelo z nepopisnim veseljem.

(Popolna uredba o ustroju ministrstva kmetijstva in vodá) je priobčena v št. 132 „Uradnega lista“ z dne 13. avgusta. Kdor se zanima za to, naj to številko naroči pri upravnistvu „Uradnega lista“ v Ljubljani.

(Naših ujetnikov Italija ne izpusti), dokler ne bo podpisana mirovna pogodba z Nemško Avstrijo.

(O združitvi Ogrsk z Avstrijo) sanjajo Italijani, odkar je na Ogrskem na krmilu zopet Habsburžan. Da bi bila taka združitev Italijanom všeč, je jasno, ker bi za našim hrbtom imeli potem precej močnega zaveznika.

(Dunaj se brani Habsburžanov.) Vršila se je velika manifestacija dunajske „Volkswehr“ za republiko. Habsburžanov nočejo in je Nemška Avstrija trdno odločena, ne samo z besedami, nego tudi s silo orožja, odbiti vsak napad na svojo državno svobodo. Hočejo na vsak način in za vsako ceno samo — republiko.

(Ljening ne vlada več v Rusiji) že nad tri mesece. Tako vsaj poročajo časopisi.

(Nemčija in Italija.) Berlinska „Deutsche Zeitung“ javlja, da je državnik Scheidemann odpotoval v Italijo, da v imenu predsednika nemške države deluje za zvezo z Italijo.

Razne vesti.

(Nemške zveri na Koroškem.) V slovensko vas Lipo, ki leži v nemškem pasu, tik ob meji našega upravnega ozemlja, je pridirjala nemška vojaška tolpa. Ko so se v gostilni napili, so na-

padli hišo slovenskega kmeta Rajhmana, po domače Jesenika. Ker niso mogli vdreti v hišo, so streljali v sobe skozi okna ter so gospodarja zelo nevarno zadele tri kroglice. Domači sin je branil hišo s puško izpod strehe. Ranil je enega izmed banditov, vsled česar so se drugi zbal in jo odkurili. Ranjenec je umrl, Jesenik pa se bori s smrtjo.

(Mažarske zveri.) Češki listi poročajo, da so Mažari ob vpadu v Slovaško vodili pse s seboj in jih ščuyali na otroke. Samo v Pasteurjevem zavodu v Pragi zdravijo nad 300 od psov oklanih otrok.

(Letina v Srbiji.) Po zanesljivih poročilih bo letošnja letina v Srbiji v splošnem dobra. Posebno lepo pa kaže korusa. Obilno deževje ni veliko škodovalo z ozirom na to, ker je Srbija brdovita in je tako naravno dobro preskrbljeno za odtok padavin. Tudi vinogradi lepo kažejo, samo če bo moglo grozdje dobro dozoreti. Sena je pa posebno veliko. 100 kg pšenice stane na kmetih 120 K, 100 kg sena 12 K. Korusa pa po sedanjem dobrem stanju in občnem mnenju ne bo preseгла 45 K za 100 kg.

(Železniški most čez Savo pri Beogradu.) Po končni popolni dobavi potrebnega železnega konstrukcijskega materiala iz Rešice dela tako napredujejo, da je z dnem 15. septembra računati z otvoritvijo prometa, kar bo v veliko olajšavo vsem potnikom. Obenem se bo tudi draginja v Beogradu znatno zmanjšala, ker bosta odpadla prelaganje in transport blaga z ladjo iz Zemuna v Beograd.

Ali ste že plačali naročnino?

Listnica uredništva.

Vsem sotrudnikom! Hvala lepa za poslane dopise in članke. Kar še ni priobčeno, pride pozneje na vrsto. Pišite razločno in samo na eni strani.

Mali oglasi.

Kosilnico in mlatilnico, rabljeno, toda v dobrem stanju, proda Jožef Hočevar v Žejah, p. Komenda.

Kmetje!

Ako imate kaj na prodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa iščete, priobčujte v našem listu. Velikost pričujočega poziva stane za «Male oglase» 12 K, polovica tega prostora 6 K. Najmanjši oglas (kakor gornji) 4 K. Denar pošiljajte naprej!

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ
V Ljubljani nasproti glavne pošte

priporoča modne in nakitne predmete, potrebščine za krojače in šivilje, damsko perilo, bluze, narodne vezanine, zastave.

Posebni oddelek za gospode: klobuki in slamniki, barvasto in belo perilo, kravate, rokavice, vsi modni, športni in toaletni predmeti.

Kupi se takoj manjše posestvo

s prijazno lego blizu železnice v ljubljanski okolici, na Gorenjskem ali Dolenjskem. Hiša in gospodarsko poslopje morata biti v dobrem stanju.

Ponudbe pod »Prijazno posestvo« se prosijo na Anončno ekspedicijo Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Večje posestvo

v bližini Velikovca se takoj odda pod ugodnimi pogoji v najem. Pojasnila daje V. Jug v Velikovcu.

Gostilna

ob državni cesti, eno uro oddaljena od Velikovca, se takoj odda pod ugodnimi pogoji na račun ali v najem. Pojasnila daje V. Jug v Velikovcu.

MLATILNICE

za ročni in vrtilni pogon, vratila (gepelne), čistilnike, trijerje, slamoreznice za pogon z roko in s silo, sadne in vinske stiskalnice, sadne mline, brzoparilnike, stiskalnice za seno in druge poljedelske stroje ima vedno v veliki izbiri v zalogi

FRANC HITTI v Ljubljani na Sv. Martina cesti št. 2.

Edina zaloga poljedelskih strojev iz tvornice Umrath & Comp.

„IMPEX“

importna in eksportna družba z o. z. v Ljubljani.

Tvrška „IMPEX“ se peča z vsemi panogami izvozne in uvozne trgovine, preskrbuje domačo industrijo s potrebnimi surovinami in izvažajo industrijske proizvode lastne države. Preskrbuje domači trg s kolonialnim blagom ter prevzema vse trgovske transakcije z inozemstvom.

Kupuje, izdeluje in izvažajo vsakovrstne lesne izdelke. Za časa prehodne dobe pospešuje družba izmenjavo blaga z inozemstvom, da ščiti domačo valuto.

Poslovanje na lastni račun in v komisiji. Podružnice in zastopstva na vseh svetovnih tržiščih.

6 žrebcev

pol leta starih, ima na prodaj Ivan Samec, veleposestnik v Špiljah.

Cena po dogovoru.

Mlatilnice,

vratila, čistilnike, slamoreznice, mline za moko in sadje, pluge, brane, transmisijske droge za vretena in vse poljedelsko orodje ima v zalogi stara domača trgovina z železnino

Fr. Štupica v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1.